

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Aluehallitus 25.05.2026
5544/03.00.00/2026

Valmistelija sosiaalihuollon professiojohtaja Marjo Mutanen, puh. 040 563 3944, marjo.mutanen(at)omahame.fi

Selostus Sosiaali- ja terveysministeriö on 17.4.2026 pyytänyt lausuntoa esityksestä sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Johdanto

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaalihuoltolakia, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annettua lakia, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettua lakia, työttömyysturvalakia ja kehitysvammaisten erityishuollosta annettua lakia. Kuntouttavasta työtoiminnasta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Lisäksi ehdotetaan näistä johtuvia sekä muita vähäisempiä muutoksia eräisiin muihin lakeihin.

Muutoksia ehdotetaan palvelutarpeen arviointia, omatyöntekijää ja asiakassuunnitelmaa koskevaan sääntelyyn. Sosiaalihuollon kirjaamista koskeva sääntely siirrettäisiin asiakastietolakiin ja tässä yhteydessä ammattihenkilöiden kirjaamista koskevia velvoitteita kevennettäisiin ja poistettaisiin päällekkäistä kirjaamista koskevaa sääntelyä.

Esityksessä ehdotetaan korotettavaksi pitkäaikaista ympärivuorokautista palveluasumista ja pitkäaikaista laitoshoidoa koskevia sekä jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta perittäviä asiakasmaksuja.

Tausta

Esityksellä toteutetaan Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaa, jonka mukaan sosiaalihuollon palvelulainsäädäntöä uudistetaan vastaamaan hyvinvointialueita koskevaa sääntelyä. Lisäksi hallitusohjelman mukaisena tavoitteena on ollut työ- ja toimintakykyä edistävien palvelujen kokonaisuudistaminen.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja uudistaa sosiaalihuoltolakia hyvinvointialueen sosiaalihuollon toimintaa ohjaavana keskeisenä sisältölakina siten, että ehdotetut muutokset ohjaisivat sosiaalihuollon toimintaa nykyistä vahvemmin oikea-aikaiseen tuen tarpeiden tunnistamiseen ja niihin vastaamiseen. Esityksellä selkeytetään, yksinkertaistetaan ja joustavoitetaan sosiaalihuollon asiakasprosessia sekä osittain sosiaalipalveluja koskevaa sääntelyä. Tavoitteena on korostaa sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen roolia sosiaalihuollon ydintoimintana sekä varmistaa, että sosiaalityöntekijän ammattitaitoa ja osaamista kohdennettaisiin sellaisiin erityisosaamista vaativiin asiakastilanteisiin ja asiakkuuksiin, joissa osaamisesta on eniten hyötyä. Sosiaalihuollon asiakasprosessin osalta esityksen tavoitteena on keventää hallinnollista työtä, vähentää ammattihenkilöiden kirjaamiseen käyttämää työaikaa ja kohdentaa sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työtä yhä enemmän

asiakkaan oikea-aikaiseen tukemiseen. Tavoitteena on mahdollistaa asiakkaan tarvitsema ohjaus, neuvonta ja ammatillinen tuki oikea-aikaisesti ennen tilanteiden monimutkaistumista tai pitkittymistä. Tavoitteena on myös turvata pitkäaikainen tuki niille asiakkaille, jotka sitä tarvitsevat. Palvelusäännösten uudistamisen tavoitteena on purkaa mahdollisia päällekkäisiä rakenteita, toimintaympäristön muuttumisen vuoksi tarpeetonta yksityiskohtaista sääntelyä ja koota tiettyjä yksittäisiä palveluja isommiksi kokonaisuuksiksi. Palvelujen osalta uudistetaan erityisesti sosiaalihuollon työllistymistä ja osallisuutta edistävien palvelujen kokonaisuutta sekä lapsiperhepalveluja. Uudistamisen tavoitteena on luoda sellaista palvelulainsäädäntöä, joka mahdollistaisi hyvinvointialueelle asiakkaiden tuen tarpeisiin vastaamisen joustavasti, kustannustehokkaasti ja alueelliset olosuhteet ja tarpeet paremmin huomioiden. Palveluihin tehtävien muutosten tarkoituksena on purkaa päällekkäisiä palvelurakenteita. Tavoitteena on myös parantaa sosiaalihuollon vaikuttavuutta ja vahvistaa sisältöjohtamista. Esityksellä pyritään lisäksi osaltaan parantamaan julkisen talouden kestävyyttä ja luomaan edellytyksiä velkaantumisen kasvun taittamiseen.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2027 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2026 budjettilakiaikataulussa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin 1.7.2027. Sosiaalihuoltolain 17 ja 17 a §, laki kuntouttavan työtoiminnan kumoamisesta ja laki vuoden 1982 sosiaalihuoltolain muuttamisesta tulisivat kuitenkin voimaan jo 1.1.2027. Myös asiakasmaksuihin ehdotettavat korotukset tulisivat voimaan 1.1.2027.

Yhteenveto lausunnosta

Esityksen sisältö on pääsääntöisesti kannatettava ja sosiaalihuollon uudistaminen tarkoituksenmukaista ja tarpeellista. Esitetyt uudistukset ovat asiakkaiden edun mukaisia ja tuovat hyvinvointialueille joustavuutta palvelujen paikalliseen järjestämiseen.

Uudistuksen myötä Oma Hämeen rahoitusta leikataan 2,6 miljoonalla eurolla. Esityksen heikkoudet ja riskit liittyvät ylimitoitettuihin ja epärealistisiin säästöennusteisiin. Esitykseen liittyy myös ristiriitaisuuksia, koska samoista asioista on tarkoitettu säästää, joihin tulisi jatkossa panostaa (sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työpanos). Ristiriidan vuoksi uudistuksen onnistunut toimeenpano hyvinvointialueilla on uhattuna.

Lausuntopyyntö on liitteenä.

Luonnos lausunnoksi on liitteenä. Lausunto pitää antaa 29.5.2026 mennessä.
(MP-J)

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 10.4 § 3 kohta

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus päättää

1. antaa sosiaali- ja terveysministeriölle liitteenä olevan lausunnon
2. tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa.

Päätös

Täytäntöönpano

Päätösote / Sosiaali- ja terveysministeriö/lausuntopalvelu
Asiaote / sosiaalihuollon professiojohtaja Marjo Mutanen

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta